24/11/2022

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης αναγορεύτηκε Επίτιμος Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Σοχούμι της Γεωργίας – Μηνύματα για τις σύγχρονες προκλήσεις

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Μηνύματα για την παιδεία, τον άνθρωπο, την ειρήνη, την δικαιοσύνη, τον διάλογο και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, τα οποία πηγάζουν από την διδασκαλία της Εκκλησίας και βρίσκουν τις ρίζες τους στα βαθύτερα νοήματα του χριστιανισμού, έστειλε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος κατά την Τελετή αναγόρευσης του σε Επίτιμο Διδάκτορας του Κρατικού Πανεπιστημίου του Σοχούμι της Γεωργίας.

Η ειδική τελετή πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 23 Νοεμβρίου 2022, το πρωί, στην Αίθουσα του Θρόνου, στον Πατριαρχικό Οίκο στο **Φανάρι.**

Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου του Σοχούμι **Καθηγητής κ. Zurab Khonelidze,** προήδρευσε της Τελετής, παρουσία μελών του **Ακαδημαϊκού Συμβουλίου**, και αναφέρθηκε, στην ομιλία του, στην διακονία και τη συνολική προσφορά του Παναγιωτάτου, **καθώς και στους στενούς πνευματικούς δεσμούς του Οικουμενικού Θρόνου με την Εκκλησία και τον λαό της Γεωργίας.**

Η παιδεία

Στη συνέχεια ο Παναγιώτατος εκφώνησε την ομιλία του, κατά την οποία ευχαρίστησε το **Πανεπιστήμιο του Σοχούμι** για τη μεγάλη τιμή. Αναφερόμενος στη σημασία της παιδείας, επεσήμανε, μεταξύ άλλων:

"Είναι κομβικής σημασίας, η παιδεία, ομού με την επιστημονικήν γνώσιν, να μεταδίδη εις την νέαν γενεάν πνευματικάς αξίας, ανθρωπιστικά ιδεώδη, ήθος προσφοράς και αλληλεγγύης, δέσμευσιν διά την ειρήνην και την δικαιοσύνην, σεβασμόν προς την ιερότητα του ανθρωπίνου προσώπου και την ακεραιότητα της δημιουργίας. Ο άνθρωπος δεν είναι απλώς μία βιολογική μονάς. Η ζωή του δεν εξαντλείται εις τον αγώνα διά την επιβίωσιν, διά την κάλυψιν των υλικών αναγκών και διά την ικανοποίησιν των αισθήσεων. Εις όλας τας πτυχάς της ζωής, η διαχείρισις των πραγμάτων χρειάζεται την στήριξιν της πνευματικής, ηθικής και ανθρωπιστικής διαστάσεως και στοχοθεσίας. Η ιστορία της ανθρωπότητος διδάσκει ότι αι μεγάλαι προκλήσεις δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν επί τη

βάσει μόνον πραγματιστικών επιλογών, τεχνοκρατικών και στενώς συμφεροντολογικών αποφάσεων, άνευ υψηλοτέρου, πέραν της χρησιμοθηρίας, αξιολογικού προσανατολισμού. Η απώθησις αυτής της αληθείας ωδήγει πάντοτε εις αδιέξοδα και καταστροφάς.

Προφανέστατα, δεν υπάρχει αληθής πρόοδος άνευ σεβασμού των πνευματικών αξιών. Η πίστις εις αυτάς τας αξίας είναι πηγή εμπνεύσεως, μας κατευθύνει προς το δέον, προς το γνήσιον συμφέρον, το οποίον είναι, κατά τον Πλάτωνα, το «εις αγαθόν φέρον». Η άρνησις του υψηλού προορισμού του όχι μόνον δεν απελευθερώνει τον άνθρωπον, αλλά συρρικνώνει την ύπαρξίν του, τον εγκλωβίζει εις την απαισιοδοξίαν, την πεζότητα και τον κυνισμόν. Άνευ της ελπίδος της αιωνιότητος, είναι δύσκολον να διαχειρισθώμεν τας αντιφάσεις και τους διχασμούς της «ανθρωπίνης καταστάσεως». Όπου εξαφανίζεται η αίσθησις διά το μυστήριον του Θεού, γράφει σύγχρονος σπουδαίος θεολόγος, εκεί είναι αναπόφευκτος μία παραμόρφωσις ή τουλάχιστον εις υποβιβασμός της εικόνος του ανθρώπου. Διά τον λόγον αυτόν, δεν είναι δυνατόν να αποσιωπήσωμεν το ερώτημα περί της θρησκευτικής πίστεως, όταν αναφερώμεθα εις τον άνθρωπον (W. Pannenberg, Glaube und Wirklichkeit, München 1975, σ. 70).

Εν τω πνεύματι τούτω, επιθυμούμεν να τονίσωμεν και ενώπιον υμών, Ελλογιμώτατοι κύριε Πρύτανι και κύριοι καθηγηταί, ότι η Εκκλησία, υψίστη αξία της οποίας είναι η προστασία της ιερότητος του ανθρωπίνου προσώπου, του επιγείου και του αιωνίου προορισμού του, έχει λόγον εις τα ανθρώπινα πράγματα, παραπέμπουσα αεί εις την αλήθειαν, ότι «ουδέν ως ο άνθρωπος ιερόν, ω και φύσεως εκοινώνησεν ο Θεός» (Νικόλαος Καβάσιλας). Με λάβαρον την αλήθειαν

αυτήν, η Εκκλησία του Χριστού συμβάλλει εις τον εξανθρωπισμόν της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, παραπέμπει την επιστήμην εις τα όριά της, δηλούσα ότι δεν υπάρχει πρόοδος, όταν φαλκιδεύεται το ανθρώπινον πρόσωπον και καταστρέφεται ο οίκος του ανθρώπου, το φυσικόν περιβάλλον. Η ιστορία των κοινωνικών αγώνων διά την δικαιοσύνην, την ειρήνην και την αλληλεγγύην δεν είναι δυνατόν να γραφή χωρίς αναφοράν εις την συμβολήν της Εκκλησίας.

Έχομεν ακλόνητον την βεβαιότητα ότι πουθενά δεν κατηξιώθη, δεν ετιμήθη, το ανθρώπινον πρόσωπον τόσον, όσον εις τον Χριστιανισμόν, διά τον οποίον ο άνθρωπος είναι το ον, το πλασθέν κατ' εικόνα Θεού και καθ' ομοίωσιν Αυτώ, αλλά και «ο ηγαπημένος του Θεού», διά την σωτηρίαν του οποίου ο Υιός και Λόγος του Θεού έλαβε την ημετέραν μορφήν και ήνοιξεν ημίν την πύλην του ουρανού."

"Ο αγών διά τα κοινωνικά δικαιώματα ετράφη από χριστιανικάς ιδέας"

Στη συνέχεια ο Παναγιώτατος επεσήμανε ότι προκαλεί δίκαιη απορία και λύπη το γεγονός ότι το νεωτερικό κίνημα των δικαιωμάτων του ανθρώπου εστράφη κατά της Εκκλησίας, και η Εκκλησία απέρριπτε, μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνος, τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ασύμβατα με το χριστιανικόν δέον περί του ανθρώπου.

"Η αλήθεια είναι ότι αυτή η μεγάλη κατάκτησις του νεωτέρου και συγχρόνου πολιτισμού προϋποθέτει την μακράν θητείαν της οικουμένης εις τον Χριστιανισμόν και φέρει την σφραγίδα του, αφού θεμέλιόν της είναι η πίστις εις την απόλυτον

αξίαν του ανθρώπου. Παρά τας επί μέρους διαφοράς, το κίνημα διά τα δικαιώματα του ανθρώπου και ο Χριστιανισμός συμπίπτουν εις τον προσανατολισμόν των προς την προστασίαν της ανθρωπίνης αξιοπρεπείας, παρά τας διαφοράς των εις την τελικήν θεμελίωσίν της. Ο αγών διά τα κοινωνικά δικαιώματα ετράφη από χριστιανικάς ιδέας, την αγάπην και την αδελφοσύνην. Δεν είναι δε τυχαίον ότι και εις τας ημέρας μας αι Εκκλησίαι είναι ένθερμοι υπερασπισταί του κοινωνικού περιεχομένου της ελευθερίας.

Πιστεύομεν ότι η στάσις μας απέναντι εις τον άνθρωπον είναι συνάρτησις της εικόνος, την οποίαν έχομεν δι' αυτόν. Εάν βλέπωμεν τον άνθρωπον απλώς ως βιολογικήν οντότητα ή ως μηχανήν, τότε ευκόλως τον εργαλειοποιούμεν, τον μετατρέπομεν εις αντικαταστατόν αντικείμενον. Εάν τον θεωρώμεν ως θείον δημιούργημα με αιώνιον προορισμόν, τότε αποκτά υψίστην αξίαν εις τα όμματά μας. Εν τη εννοία ταύτη, παρά την εκτίμησίν μας διά τον ηθικόν ανθρωπισμόν και τα επιτεύγματά του διά την προστασίαν της ανθρωπίνης αξιοπρεπείας, θεωρούμεν ότι ο στενός ανθρωποκεντρισμός του χρήζει συμπληρώσεως. Θεώρησις ανθρώπου εν αναφορά προς τον Θεόν, δίδει εις την ανθρωπίνην ύπαρξιν την υψίστην δυνατήν αξίαν. Τότε γνωρίζομεν ότι εν τω προσώπω του κάθε ανθρώπου, του απλού, του ασθενούς, του πτωχού, του ξένου, του παιδιού, του γέροντος, του «ελαχίστου» του Ευαγγελίου, διακονούμεν τον Χριστόν. Τότε ισχύει, ότι όταν αδιαφορώμεν διά τον άνθρωπον, αγνοούμεν τον Θεόν, και ότι όπου υπάρχει αγάπη και αδελφοσύνη εκεί είναι παρών ο Θεός, κατά το Ιωάννειον: «ο μη αγαπών ουκ έγνω τον Θεόν, ότι ο Θεός αγάπη εστίν... Εάν αγαπώμεν αλλήλους, ο Θεός εν ημίν μένει» (Α' Ιωάν. δ', 8 και 12).

Τονίζεται ευρέως ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου κατανοούνται εις ολόκληρον την δυναμικήν των, μόνον όταν αναγνωρισθούν ως απαραίτητοι όροι, ως θεμέλιον και κριτήριον της ειρήνης. Ήδη απο τας πρώτας διακηρύξεις των κατά το δεύτερον ήμισυ του 18ου αιώνος, τα δικαιώματα του ανθρώπου είχον ειρηνιστικήν ποιότητα και αναφοράν. Σήμερον δε, θεωρούνται ως η συγκεκριμενοποίησις της ιδέας της παγκοσμίου ειρήνης, την οποίαν συνδέουν άρρηκτα με την «ελευθερίαν, την ισότητα και την αδελφοσύνην». Αι αμφισβητήσεις αυτού του ρόλου των δικαιωμάτων του ανθρώπου αγνοούν ότι αυτά δεν ανήκουν μόνον εις την Δύσιν, αλλά είναι «κληρονομιά ολοκλήρου της ανθρωπότητος», έκφρασις κοινών, πανανθρωπίνων εμπειριών εις τον αγώνα διά την δικαιοσύνην και την ειρήνην. Αγνοούν επίσης ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου όχι μόνον δεν απειλούν την ιδιαιτερότητα των επί μέρους πολιτισμών εν ονόματι του «γενικού», αλλά διασφαλίζουν, επί τη βάσει ενός κορμού κοινώς αποδεκτών αξιών, τους θεμελιώδεις όρους της ποικιλίας της πολιτισμικής εκφράσεως, της διαπολιτισμικότητος και της ειρηνικής συνυπάρξεως."

Και ο Πατριάρχης τόνισε:

"Η ειρήνη δεν είναι αυτονόητον αποτέλεσμα της ανόδου του βιοτικού επιπέδου, της προόδου της επιστήμης και της τεχνολογίας, της πολιτισμικής αναπτύξεως, του οικονομικού και κοινωνικού εκσυγχρονισμού, αλλά απαιτεί αυτοθυσίαν και γενναιότητα διά την επίτευξίν της, ενώ η διατήρησίς της αποτελεί ατελεύτητον καθήκον. Η ημετέρα Μετριότης τονίζει πάντοτε την συνάφειαν ειρήνης και δικαιοσύνης, στηρίζει πάσαν ειλικρινή πρωτοβουλίαν διά την καταλλαγήν και την ειρήνευσιν, αγωνίζεται διά την ενίσχυσιν της συμβολής των θρησκειών εις την θεμελίωσιν της ειρήνης των λαών και των πολιτισμών, εν ακλονήτω βεβαιότητι ότι αι θρησκείαι, αυταί αι μεγάλαι πνευματικαί δυνάμεις, δύνανται να συνεισφέρουν ουσιαστικώς εις την υπόθεσιν της ειρήνης, η οποία είναι ανέφικτος άνευ της ειρήνης μεταξύ των ιδίων των θρησκειών. Η οδός προς την ειρήνην αυτήν διέρχεται διά του διαθρησκειακού διαλόγου, ο οποίος προάγει την αμοιβαίαν εμπιστοσύνην και αναδεικνύει τας ενυπάρχουσας εις τας θρησκευτικάς παραδόσεις φιλανθρώπους αξίας."

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Ο Παναγιώτατος σημείωσε ότι ο αγώνας για τα δικαιώματα του ανθρώπου και την αξιοπρέπειά του συνδέεται αναπόσπαστα και με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

“Θεωρούμεν δεδομένην την συνάφειαν οικολογικών και κοινωνικών προβλημάτων και αδιαμφισβήτητον το γεγονός ότι τα οικολογικά προβλήματα και η κλιματική αλλαγή θίγουν πρωτίστως και εντονώτερον τους πτωχούς της γης και τους πλέον ευαλώτους πληθυσμούς. Είναι αδιανόητον να λέγωμεν ότι ενδιαφερόμεθα διά τον άνθρωπον και ταυτοχρόνως να καταστρέφωμεν τον οίκον του. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και έμπρακτος σεβασμός του συνανθρώπου είναι δύο όψεις του ιδίου νομίσματος, στάσεις αλληλένδετοι και αδιαίρετοι. Είναι αυτονόητον, ότι ο λόγος περί προόδου είναι κίβδηλος, όταν καταστρέφεται ο οίκος του ανθρώπου και θίγεται το ανθρώπινον πρόσωπον. Η ρίζα των συγχρόνων οικολογικών και κοινωνικών προβλημάτων είναι κοινή και είναι πάντοτε μία «κρίσις της ελευθερίας», μία πνευματική και ηθική κρίσις και ανατροπή. Η διπλή αλληλεγγύη με την κτίσιν και τον άνθρωπον είναι το νέον ήθος, το οποίον ανθίσταται σθεναρώς εις τας ποικιλωνύμους προκλήσεις της εποχής μας. Ουδέν όραμα διά το μέλλον έχει αξίαν, εάν δεν περιλαμβάνη την προσδοκίαν ενός κόσμου με κοινωνικήν δικαιοσύνην και ακέραιον φυσικόν περιβάλλον.”

Ολοκληρώνοντας την ομιλία του ο Πατριάρχης υπογράμμισε:

“Διά του τονισμού της ιερότητος του ανθρωπίνου προσώπου και διά του εμπράκτου σεβασμού της, αι θρησκείαι συμβάλλουν εις τον αγώνα διά την προάσπισιν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εις την θεμελίωσιν ενός πολιτισμού δικαιοσύνης, αλληλεγγύης και ειρήνης. Είμεθα δε πεπεισμένοι, ότι και τα Πανεπιστήμια ανά την οικουμένην, όταν λειτουργούν ως παλλάδια της επιστήμης και του ανθρωπισμού, προάγουν γνώσιν και ήθος ελευθερίας και είναι συνήγοροι των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της ειρήνης.”

Ποιοι παρέστησαν

Παρέστησαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Γέρων Χαλκηδόνος κ. Εμμανουήλ, Γέρων Δέρκων κ. Απόστολος, Γέρων Πριγκηπποννήσων κ. Δημήτριος, Φιλαδελφείας κ.

Μελίτων, Μυριοφύτου και Περιστάσεως κ. Ειρηναίος, Μύρων κ. Χρυσόστομος, Ικονίου κ. Θεόληπτος, Καλλιουπόλεως και Μαδύτου κ. Στέφανος, Κυδωνιών κ. Αθηναγόρας, Σηλυβρίας κ. Μάξιμος, Σαράντα Εκκλησιών κ. Ανδρέας, και Προύσης κ. Ιωακείμ, οι Θεοφιλ. Επίσκοποι Αλικαρνασσού κ. Αδριανός, Αραβισσού κ. Κασσιανός, Τράλεων κ. Βενιαμίν και Ξανθουπόλεως κ. Παΐσιος, ο Θεοφιλ. Επίσκοπος των εν τη Πόλει ΡΚαθολικών κ. Massimiliano Palinuro, μέλη της Πατριαρχικής Αυλής και άλλοι κληρικοί, ο Εξοχ. Πρέσβης της Γεωργίας στην Άγκυρα κ. George Janjgava, η Ευγεν. Γενική Πρόξενος της Ελλάδος κ. Γεωργία Σουλτανοπούλου, Καθηγητές και φοιτητές του εν λόγω Πανεπιστημίου που ταξίδεψαν από την Γεωργία, μέλη της Γεωργιανής Παροικίας της Πόλεως, και άλλοι προσκεκλημένοι.

Αμέσως μετά, ο Παναγιώτατος χοροστάτησε στην **Παράκληση** που τελέστηκε στον Ι. Ναό Αγίου Γεωργίου Πύλης Αδριανουπόλεως, από τον Πανοσιολ.

Αρχιμανδρίτη του Οικουμενικού Θρόνου κ. Ηλία Jinjolava, εφημέριο του Ναού και υπεύθυνο της **Γεωργιοφώνου Ορθοδόξου Κοινότητος της Πόλεως.**

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι ο Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Δέρκων κ. Απόστολος και ο Θεοφιλ. Επίσκοπος Αλικαρνασσού κ. Αδριανός, Επόπτης της Περιφέρειας Φαναριού – Κερατίου Κόλπου, ο Εξοχ. Πρέσβης της Γεωργίας στην Άγκυρα, ο Πρύτανης και η Αντιπροσωπεία του Κρατικού Πανεπιστημίου του Σοχούμι και πιστοί από την Πόλη.

Ακολούθως, ο Πατριάρχης ευλόγησε την τράπεζα που παρετέθη στην Κοινοτική Αίθουσα.

Φωτογραφίες: Νίκος Παπαχρήστου/ Οικουμενικό Πατριαρχείο